

Бібліографічні посилання:

1. Груй А., Лепушинський В. Застосування валютних інтервенцій як додаткового інструменту за режиму таргетування інфляції: приклад України. *Вісник Національного банку України*. № 238. 2018. С. 41-59
2. Постанова Правління НБУ «Про затвердження Положення про здійснення валютних інтервенцій Національного банку України на валютному ринку України» від 31.01.2019 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0026500-19#Text>
3. Про валюту та валютні операції: Закон України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0099500-94>
4. Стратегія валютних інтервенцій Національного банку України на 2016 – 2020 роки URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-valyutnih-interventsiy-natsionalnogo-banku-ukrayini-na-2016--2020-roki>
5. <https://www.azbukatredera.ru/valyutnye-intervencii-centralnogo-banka.html>
6. <http://forexluck.ru/ponyiy/valutnye-intervensyi>
7. https://uabs.sumdu.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/Zhuravka_29.pdf
8. https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85319
9. <https://index.minfin.com.ua/banks/nbu/intervention/>

Юнін Олександр Сергійович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри цивільного права
та процесу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**БАНКІВСЬКА ТАЄМНИЦЯ: ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ ТА
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ**

Система правових норм, які регулюють суспільні відносини, пов'язані з банківською таємницею, її розкриттям та захистом, складають один з міжгалузевих інститутів фінансового та цивільного права, який є порівняно новим для права України в цілому. Наразі актуальність дослідження цього правового інституту обумовлена необхідністю вдосконалення банківського законодавства та досягнення стабільності банківської системи нашої держави.

Правовий режим банківської таємниці в Україні регламентовано Цивільним кодексом України, а також Законом України «Про банки і банківську діяльність», норми якого визначають дефініцію «банківська

таємниця», закріплюють порядок правомірного розкриття інформації, що становить банківську таємницю, а також механізм захисту такої інформації та відповідальність за її неправомірне розкриття.

Так, ст. 60 цього Закону визначає банківську таємницю як «інформацію щодо діяльності та фінансового стану клієнта, яка стала відомою банку у процесі обслуговування клієнта та взаємовідносин з ним чи третім особам при наданні послуг банку» [1].

До банківської таємниці належать, зокрема, відомості про банківські рахунки клієнтів, у тому числі кореспондентські рахунки банків у Національному банку України; операції, які були проведені на користь чи за дорученням клієнта, здійснені ним угоди; фінансово-економічний стан клієнтів; системи охорони банку та клієнтів; інформація про організаційно-правову структуру юридичної особи-клієнта, її керівників, напрями діяльності; відомості стосовно комерційної діяльності клієнтів чи комерційної таємниці, будь-якого проекту, винаходів, зразків продукції та інша комерційна інформація; інформація щодо звітності по окремому банку, за винятком тієї, що підлягає опублікуванню; коди, що використовуються банками для захисту інформації; інформація про фізичну особу, яка має намір укласти договір про споживчий кредит, отримана під час оцінки її кредитоспроможності, а також інформація про банки чи клієнтів, що збирається під час проведення банківського та валютного нагляду та інформація про банки чи клієнтів, отримана Національним банком України відповідно до міжнародного договору або за принципом взаємності від органу банківського нагляду іншої держави для використання з метою банківського нагляду або запобігання легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, чи фінансуванню тероризму» [1].

Верховний Суд в узагальненні судової практики розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб доповнює перелік відомостей, які становлять банківську таємницю, такими положеннями: «персональними даними про діючих клієнтів банку, отриманими банком офіційно; відомостями про майно, яке перебуває на зберіганні в банку (про власника майна, перелік майна та його вартість, про види банківського збереження); інформацією про осіб, які хотіли стати клієнтами банку, але за наявності певних причин ними не стали; інформацією про клієнтів, які вже припинили свої відносини з банком» [2].

Згідно зі ст. 1076 ЦК «банк гарантує таємницю банківського рахунка, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Відомості про операції та рахунки можуть бути надані тільки самим клієнтам або їхнім представникам. Іншим особам, у тому числі органам державної влади, їхнім посадовим і службовим особам, такі відомості можуть бути надані виключно у випадках та в порядку, установлених законодавством» [3].

Сьогодні проблема охорони інформації, що становить банківську таємницю, є досить гострою та актуальною, адже створення та існування ефективного механізму охорони такої інформації та її захисту у відповідних випадках є нагальною потребою для подальшого функціонування національної банківської системи.

У першу чергу необхідно визначити момент, з якого інформація, надана клієнтом (майбутнім клієнтом) банку, набуває правового режиму банківської таємниці. Так, слід погодитись з думкою про те, що моментом визнання такої інформації банківською таємницею, з якого вона підлягає правовій охороні та захисту у необхідних випадках, можна визначити момент укладення договору між банком та клієнтом. При цьому банк стає утримувачем вказаної інформації, а клієнт залишається її власником.

По друге, слід зазначити випадки, при настанні яких розкриття інформації, що становить банківську таємницю, відповідає закону. Зокрема, Верховним Судом визначені дві форми такого розкриття банківської таємниці. По перше, це адміністративна форма, яка забезпечується на вимогу компетентних осіб, зазначених у законі, безпосередньо банком і без попереднього звернення до суду. По друге, це судова форма, тобто надання банком відповідної інформації за рішенням суду або на вимогу суду. «У свою чергу, на вимогу суду банківська таємниця розкривається у двох випадках: а) суддею одноособово з дотриманням режиму секретності; б) судом при розгляді справи у господарському, адміністративному, кримінальному та цивільному судочинстві (щодо останнього, то це правило є актуальним для цивільних справ, у яких вирішуються спори: про поділ майна, про виконання аліментних зобов'язань, про спадкування, оскільки вони пов'язані з дослідженням доказів, що становлять банківську таємницю, витребуваних судом за клопотанням учасників процесу). Відбувається це, як правило, при вирішенні судом питань про забезпечення доказів, витребування доказів, про що судом постановляються процесуальні ухвали» [2].

Розкриття банківської таємниці за інших умов тягне за собою відповідальність для винних осіб у відповідності до чинного законодавства. Винні особи можуть бути притягнуті до цивільно-правової, кримінальної та дисциплінарної (до посадових і службових осіб банків) відповідальності. При цьому застосування дисциплінарної відповідальності не виключає можливості застосування й інших її видів. Однак обов'язковою умовою для притягнення їх до вказаних видів відповідальності є наявність збитків та моральної шкоди (ст. 1076 ЦК, ст. 232 КК).

Таким чином, можна зробити висновок про те, що в Україні наразі створений механізм захисту інформації, що складає банківську таємницю, однак законодавче забезпечення охорони та захисту банківської таємниці потребує подальшого дослідження та вдосконалення. Адже сьогодні повинні бути створені відповідні умови та дієві гарантії для зайняття банківською діяльністю, зокрема, шляхом подальшого вдосконалення правового

регулювання відносин, що пов'язані із захистом інформації, що складає банківську таємницю. Вказане дозволить забезпечити стабільне та ефективне функціонування національної банківської системи.

Бібліографічні посилання:

1. Про банки та банківську діяльність: закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Судова практика розгляду справ про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю, щодо юридичних та фізичних осіб : узагальнення / Верховний Суд України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003700-09#Text>
3. Цивільний кодекс від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Алексєєнко Артем Ігорович,
голова адвокатського бюро,
м. Дніпро

ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ БАНКІВСЬКОГО ВКЛАДУ (ДЕПОЗИТУ)

На сьогоднішній день Україна користується найрізноманітнішими банківськими технологіями. Одним із таких технологій є банківський вклад (депозит). Саме сьогодні українці (вкладники) вважають його найбезпечнішим зберіганням своїх коштів в банках. Тому почали акти вносити свої кошти до різних банків України. У зв'язку з цим, дуже важливо на законодавчому рівні закріпити, хто є власником грошової суми (вкладу) за договором банківського вкладу (депозиту) на момент перебування його в банку.

Поняття договору сформульовано в ч. 1 ст. 1058 Цивільного кодексу України (далі – ЦК), відповідно до якої «за договором банківського вкладу (депозиту) одна сторона (банк), що прийняла від другої сторони (вкладника) або для неї грошову суму (вклад), що надійшла, зобов'язується виплачувати вкладникові таку суму та проценти на неї або дохід в іншій формі на умовах та в порядку, встановлених договором». Аналогічне поняття договору сформульовано також і в п. 2.4 Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами (далі – Положення-1), затверджене постановою Правління Національного банку України (далі – НБУ) від 3.12.2003 року за № 516 [1]. А отже, виходячи з цього ми можемо сказати, що предметом договору банківського вкладу (депозиту), безумовно, є грошова сума - вклад (іривневий, валютний). Аксіоматично, що цивільно-правовий договір банківського вкладу (депозиту)